

**Universitat Politècnica de Catalunya
Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona
Departament de Projectes Arquitectònics**

Tesi Doctoral

**L'Illa Diagonal de Barcelona
Anàlisi de qüestions del projecte**

Autor: Lluís Tobella Farran

Director de la Tesi: Manuel de Solà-Morales

- 2002 -

Fig. 36. Pla General Metropolitã.

4. EL PLA ESPECIAL D'ORDENACIÓ MANSANA DIAGONAL

Després del Concurs Internacional d'Idees, es redacta per l'equip guanyador, el Pla Especial d'Ordenació de la Mansana Diagonal (Barcelona 8/2/1989) que recollirà i donarà forma jurídica als objectius de la Ciutat en aquesta àrea i dels propietaris de la mansana, en base al resultat del Concurs i d'acord amb la legislació urbanística d'aquest sector (figs. 36 i 37).

Un factor decisiu en aquesta etapa és la constitució de la societat I.N.D.I.C.E.S.A. propietària de 36.308,71m² (64,71% del total), amb l'objectiu de facilitar la promoció immobiliària unitària per a tota la Mansana Diagonal i per poder gestionar com una sola parcel·la, les dotze unitats parcel·làries existents.

Segons es descriu en la Memòria d'aquest Pla Especial, el seu objecte és l'Ordenació de la "Mansana Diagonal", desplegant el resultat de la Consulta Internacional de Idees, promoguda per I.N.D.I.C.E.S.A. i l'Ajuntament de Barcelona, el setembre de 1986.

El seus objectius inclouen l'aportació de nous espais lliures i serveis col·lectius al sector urbà en què es troba i l'obertura de connexions i passos entre el barri de les Corts i el front de l'av. Diagonal.

És objectiu també del Pla Especial establir les fases temporals de la seva total execució.

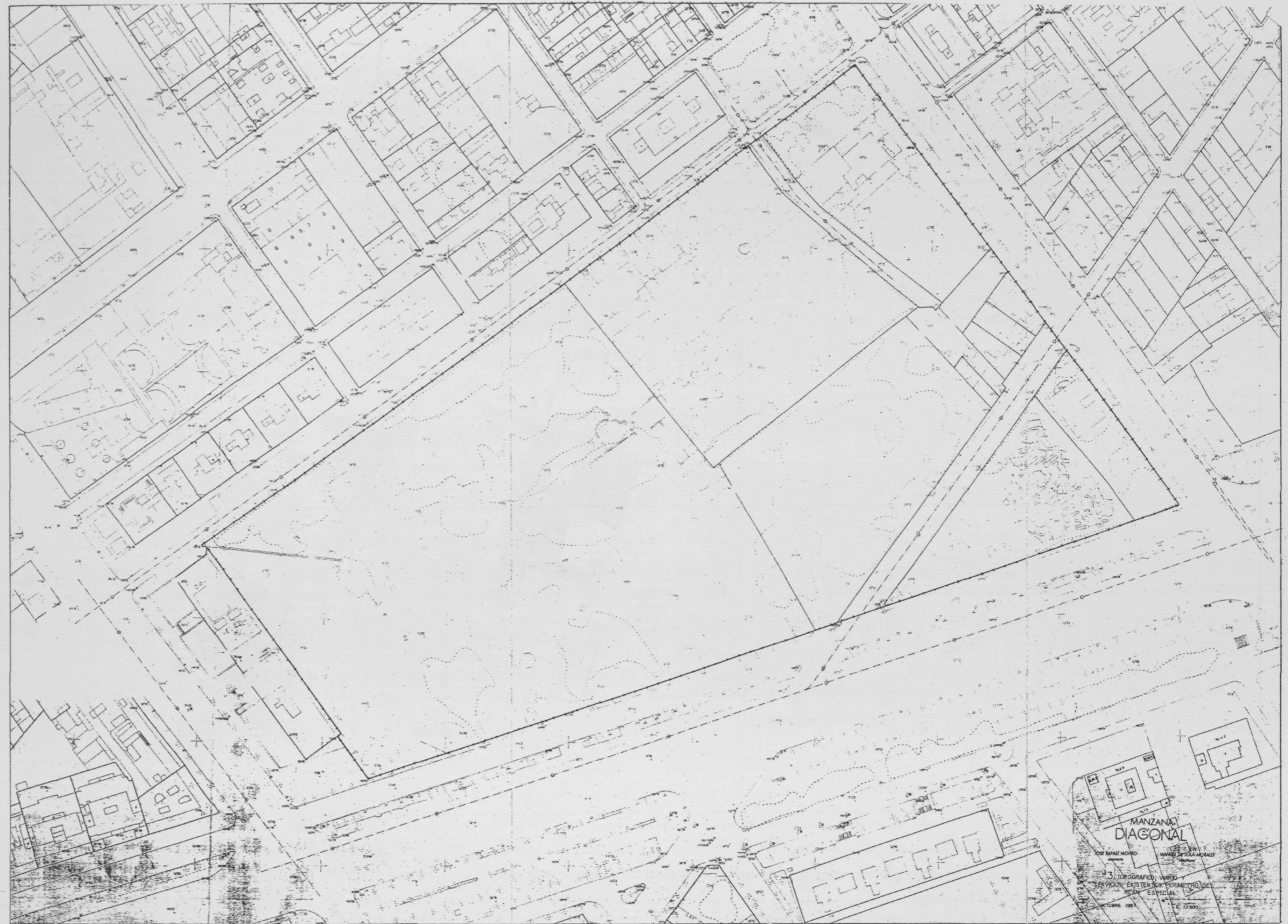
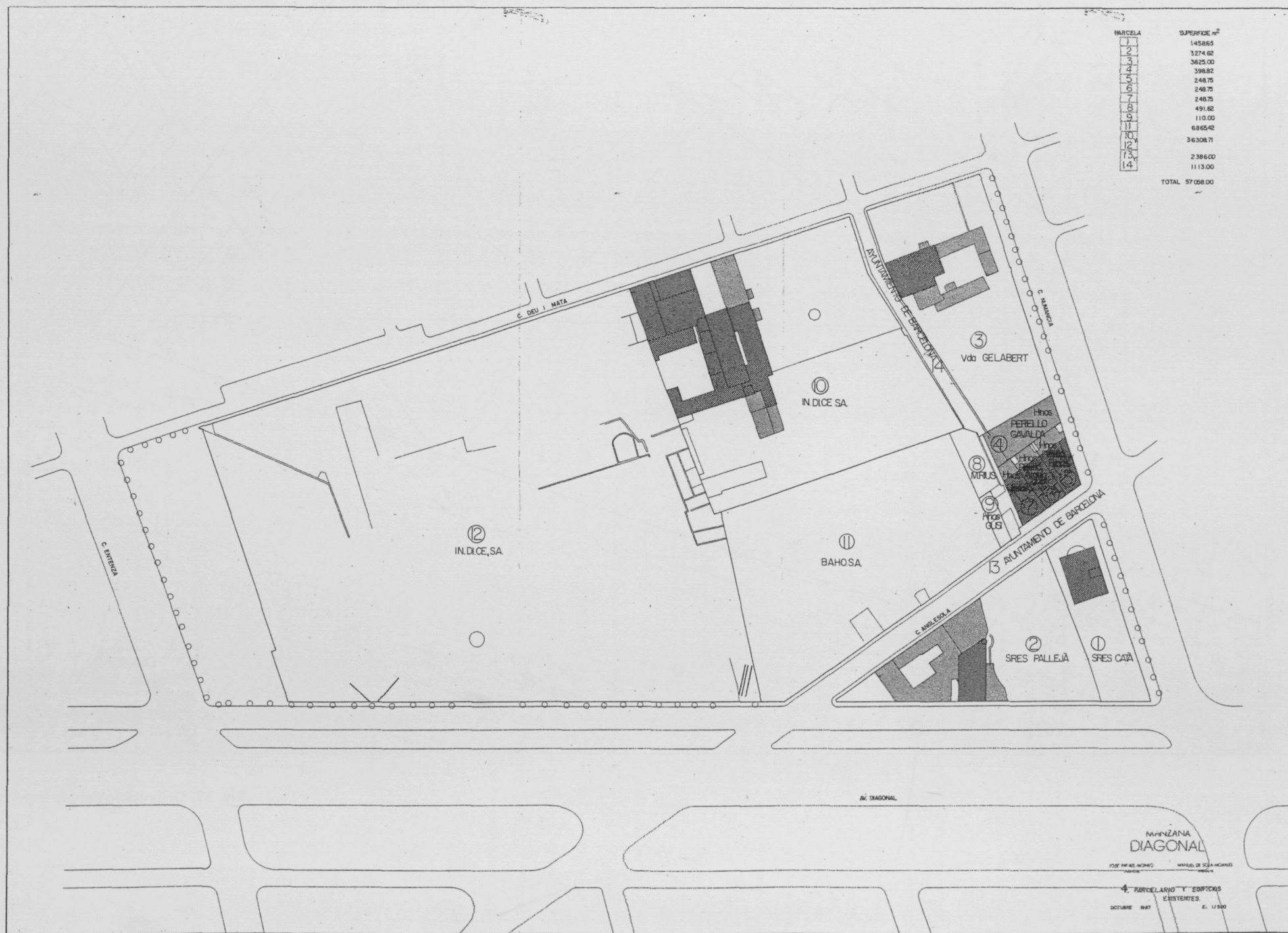

Fig. 37. Delimitació del pla Especial.

4. Parcel·lari i edificis existents. 1: 2.000

Aquest pla especial es desplega en tres capítols: el primer que fa referència als antecedents d'aquest solar fins a la resolució del Concurs Internacional d'idees; el segon que justifica les solucions aportades i els procediments escollits; el tercer que recull la part normativa.

L'àrea d'intervenció (56.106 m²), la forma del sòl, l'estructura de la propietat, les edificacions existents, el planejament vigent, els antecedents jurídics, les directrius municipals específiques i la consulta internacional d'idees són els aspectes que amb la màxima precisió quantificarà i valorarà el Pla Especial en relació als antecedents d'aquest emplaçament.

En aquest primer capítol es fixa l'àrea d'intervenció en 56.106m², dels quals 53.479m², corresponen a titularitat privada i 2.591m², a sòl públic.

L'estructura de la propietat està formada per 12 parcel·les de propietat privada amb superfícies que van de 110m² la menor, fins a 6.865m² i una única de 36.308m² que representa el 64,71% del total. Aquesta disposició de la propietat va facilitar la gestió unitària de l'àmbit d'aquest Pla Especial. (plànol 4).

En la part justificativa, capítol 2, es recullen els criteris generals expressats en el Concurs, i es fixen els paràmetres necessaris pel seu acompliment.

Aquesta part justificativa inclourà: els criteris d'ordenació general, els itineraris per a vianants, la circulació rodada, els carrers Constança i Anglesola, les xarxes de servei, les rasants, la casa Rosés, el grup Escolar, el Parc, l'estudi detallat, l'aparcament soterrat, l'aparcament en superfície, l'edifici Diagonal, el petit mercat, l'hotel, el centre de Convencions, l'ús Comercial, l'ús Oficines, l'ús Residencial.

És significativa d'aquesta part la importància donada a:

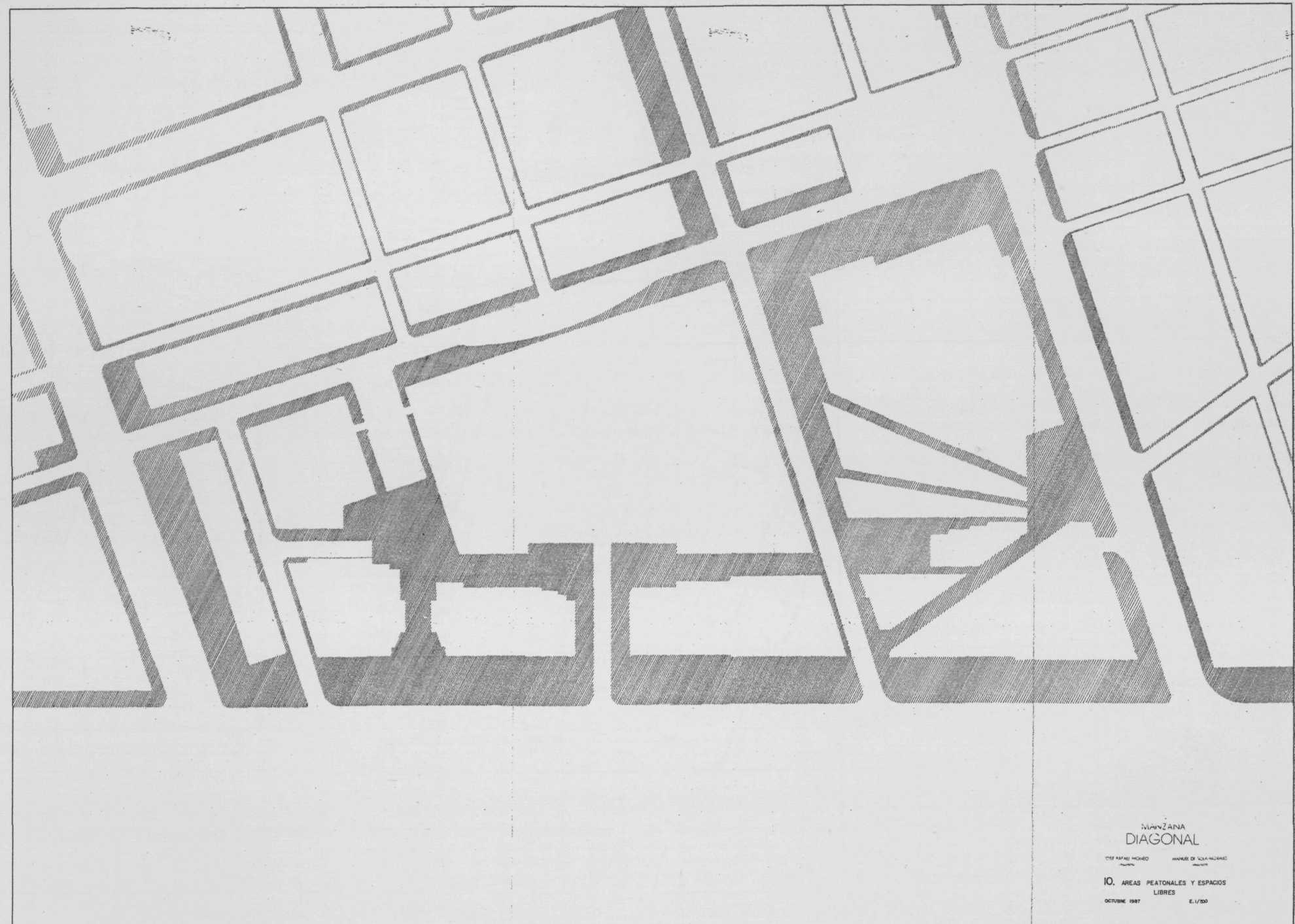
- la descripció del caràcter dels itineraris per a vianants (plànol 10)
- la circulació rodada
- el carrer Constança i Anglesola

"Ante la fachada sur del edificio Diagonal, se ubica un paseo peatonal de anchura variable apoyado a lado y lado por los comercios. Este paseo entronca con los pasajes comerciales y las aceras de la calle Constança a poniente....." (Memoria del Plan Especial de Ordenación Manzana Diagonal págs. 10,11,12 i 13).

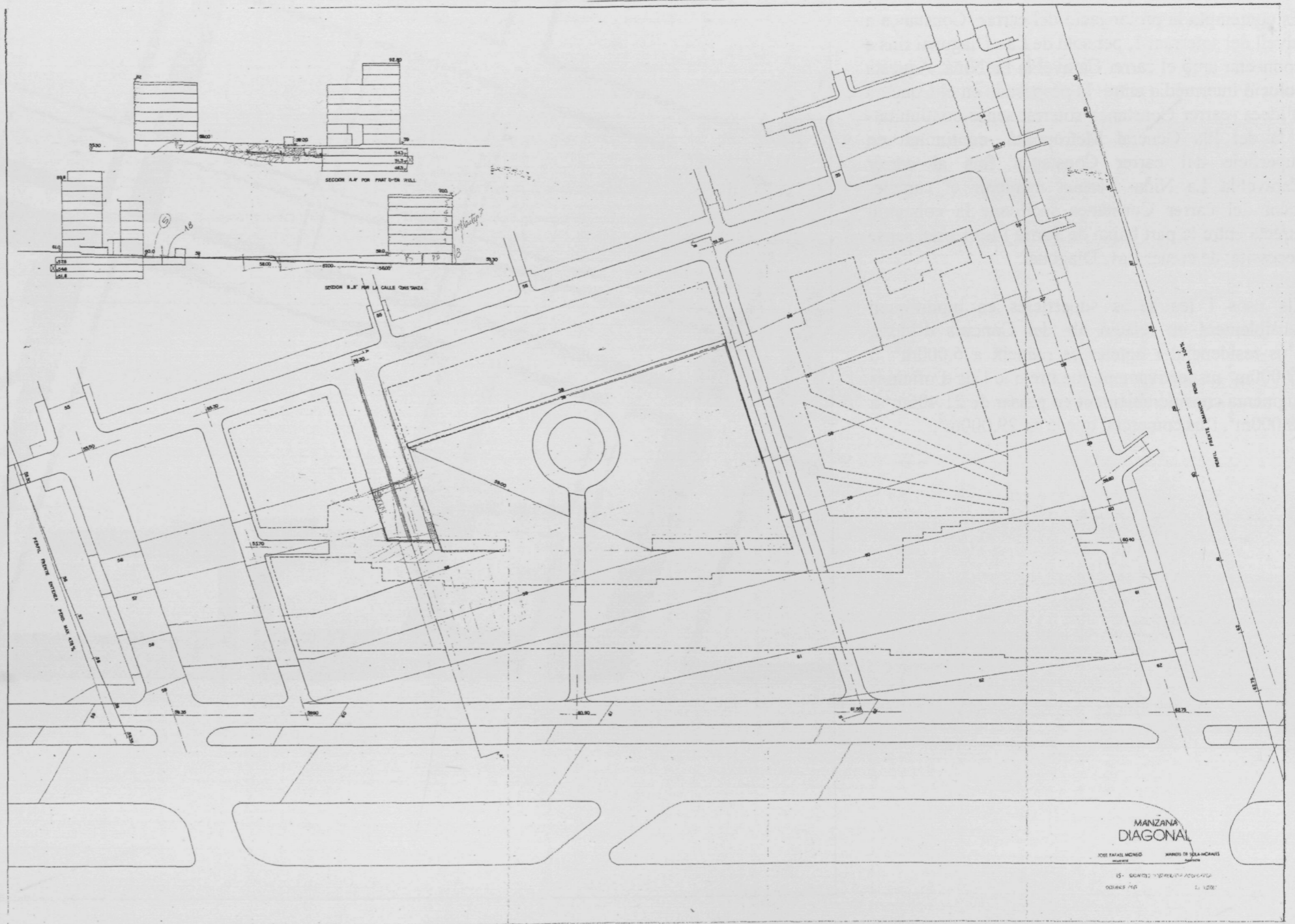
Per tal de mantenir i ampliar l'equipament escolar existent en la mansana, format per les escoles Itaca i "Teresitas", s'amplia la reserva de sòl prevista per a equipament escolar passant de 4.196m^2 i vuit unitats construïbles a 9.135m^2 i vint-i-sis unitats. Aquesta modificació comporta la supressió del *Mercadillo* disposat en forma de passatges comercials situat en el nord-oest de la mansana. Aquest espai comercial es resitua en una parcel·la de 1.800m^2 a l'est de la mansana entre l'Edifici Diagonal i el carrer Constança.

Es contempla la prolongació del carrer Constança a nivell del soterrani 1, per sota de l'av.Diagonal fins a connectar amb el carrer Caravel·la La Niña. Aquesta solució intermèdia entre la proposada en el Concurs d'Idees -carrer Constança soterrat sense continuïtat- i la del Pla General Metropolità -continuïtat en superfície del carrer Constança fins al carrer Caravel·la La Niña- permet mantenir el caràcter local del carrer Constança facilitant la connexió directa entre la part baixa de Sarrià i les Corts, sense necessitat de creuar l'av. Diagonal.

Els usos i les seves superfícies es modifiquen sensiblement en relació als del Concurs d'Idees. L'ús residencial i hoteler es redueix a 6.000m^2 i 17.000m^2 respectivament, mentre que l'ús d'oficines augmenta considerablement en passar de 21.406m^2 a 48.000m^2 , l'ús comercial queda en 29.000m^2 .

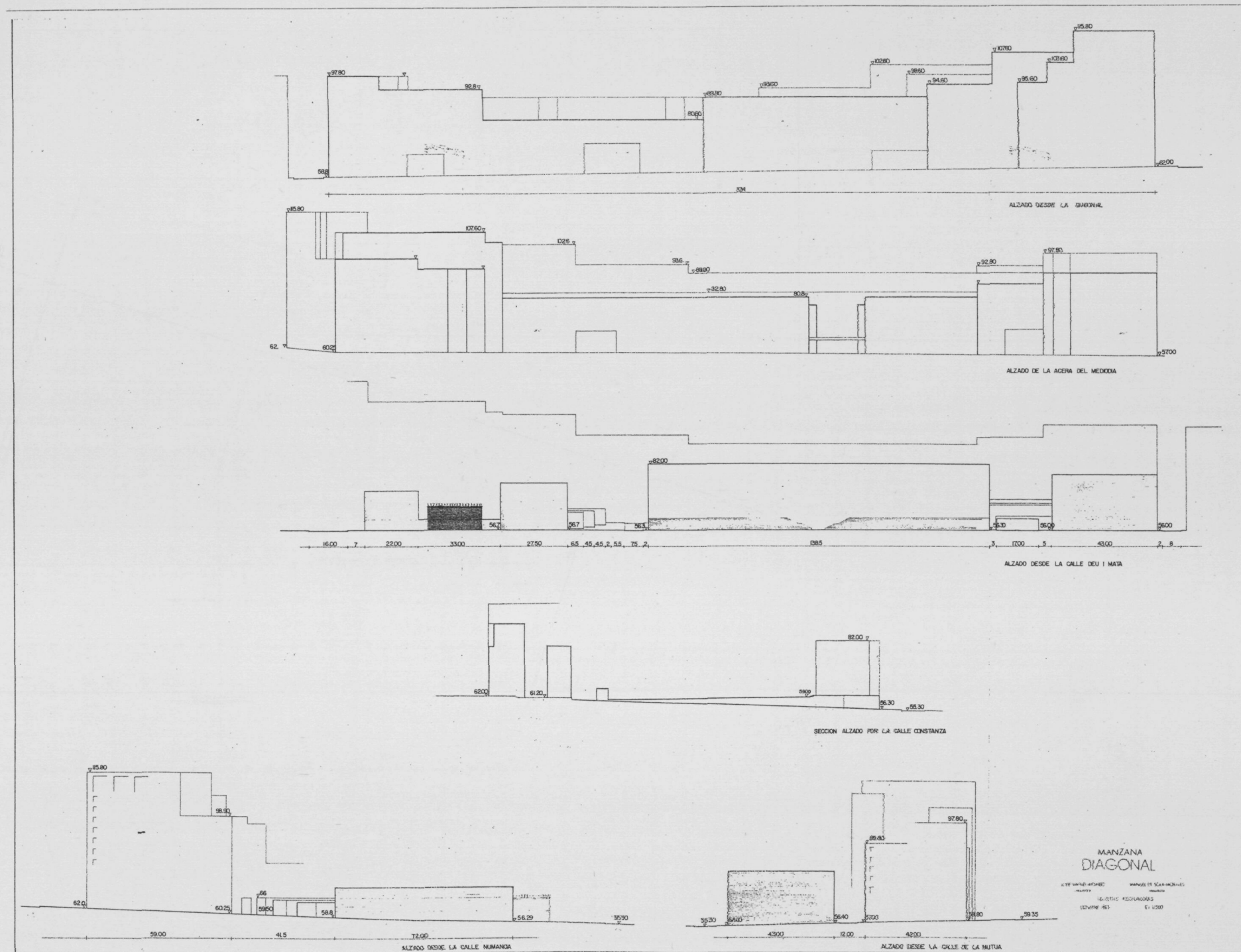
10. Àrees per a vianants i espais lliures. 1: 2.000

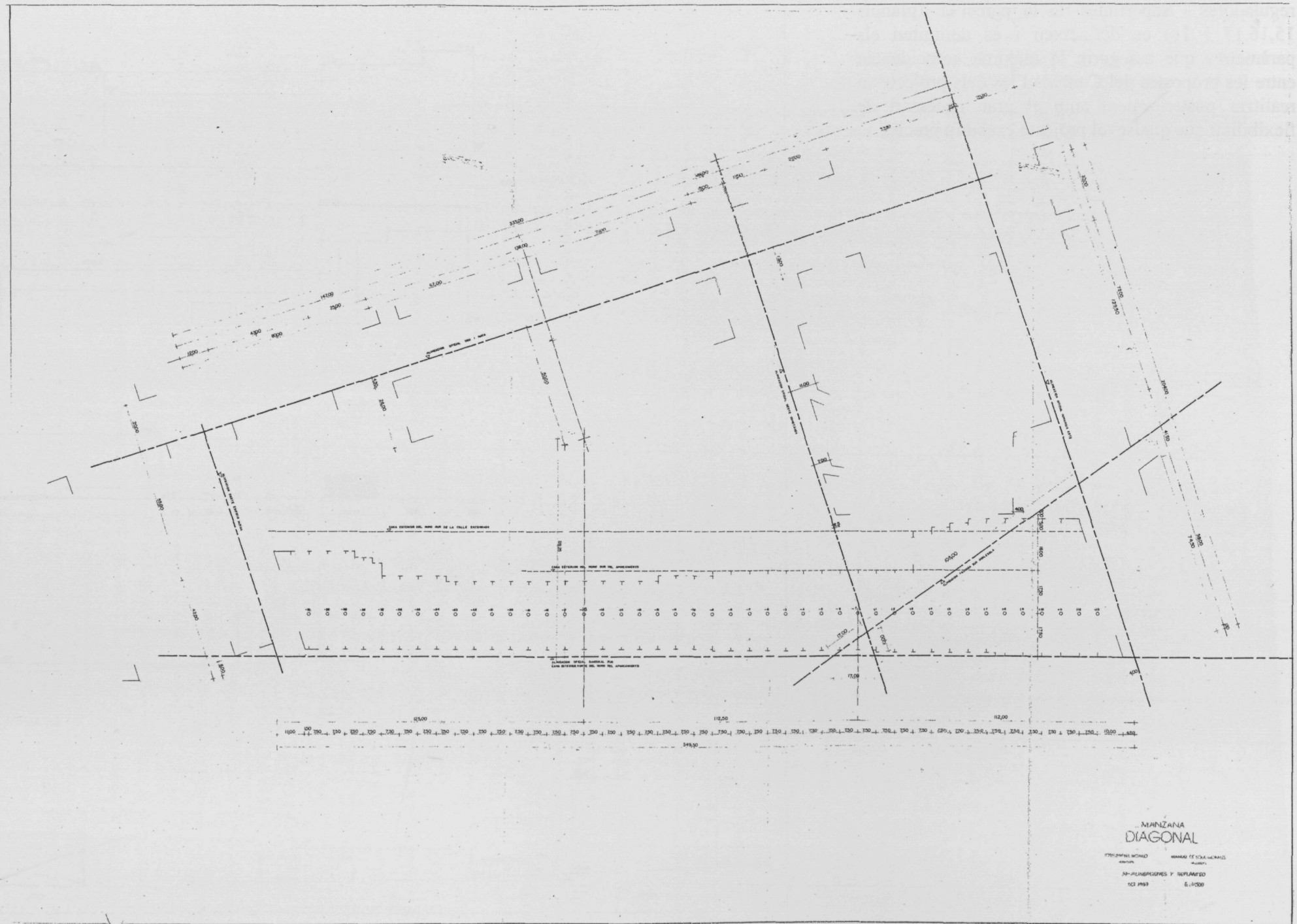
15. Rasants i topografia proposada. 1: 2.000

La part normativa s'explica en el capítol 3 i inclou: la normativa aplicable, el tipus d'ordenació, la zonificació, el viari bàsic, les servituds de pas, el parc urbà, el subsistema escolar, les subzones d'ordenació específica, l'ocupació del sòl, les cotes de referència, alineacions, cossos sortints, alçades màximes, materials i acabats, desplegament del pla, costos, sistema d'actuació i càrregues, índex de plànols i annexos.

Com podem veure en els plànols d'alineacions i replanteig, rasants i topografia actualitzada, cotes reguladores i superfícies de la parcel·la. (plànols 15,16,17 i 18) es defineixen i es delimiten els paràmetres que assegurin la màxima coincidència entre les propostes del Concurs i les dels projectes a realitzar posteriorment amb el grau necessari de flexibilitat que qualsevol projecte executiu precisa.

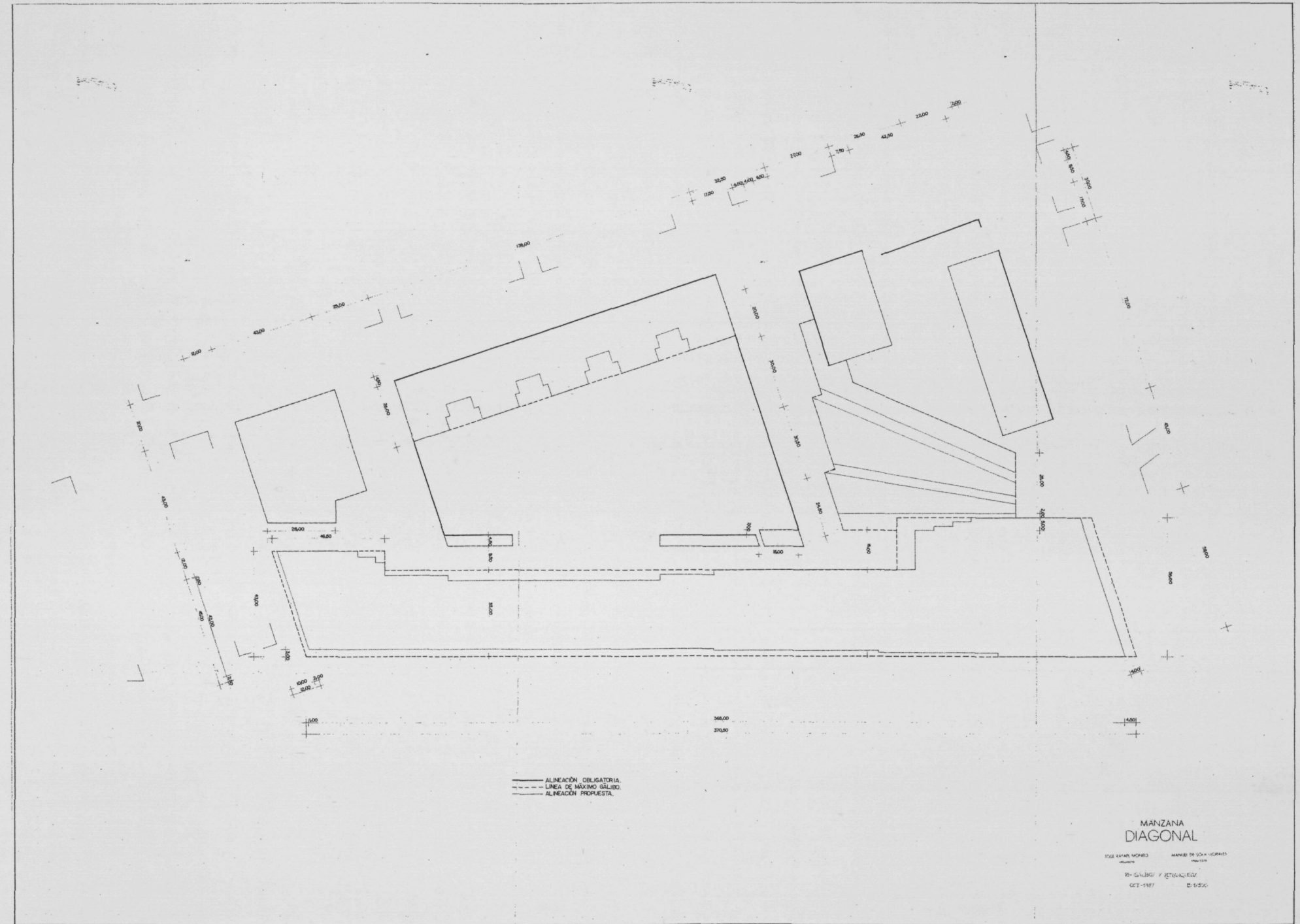
16. Alçades reguladores i gàlibs. 1: 2.000

17. Alineacions i replanteig. 1: 2.000

Com pot apreciar-se en l'índex general (*Plan Especial de Ordenació Mansana Diagonal pàgs. 40, 41 i 42*), aquest document fa un recorregut sistemàtic i exhaustiu dels aspectes urbanístics que interessin en aquesta mansana inclosa una proposta formal completa – la guanyadora del Concurs d'Idees- que a títol indicatiu n'exemplifica l'aplicació.

El pla especial representa el punt d'arrencada per a la redacció del projecte. El fet que el Pla Especial de la Mansana Diagonal estigués precedit del concurs d'idees va permetre que disposés del grau de comprovació que donava l'avantprojecte realitzat sobre aquesta mansana, per la qual cosa va ser possible arribar a nivells de concreció alts. El Pla Especial va incorporar en la seva documentació l'avantprojecte complet de la mansana i especialment el que feia referència a l'edifici principal amb façana a l'av. Diagonal.

18. Gàlibs i reculades. 1: 2.000